

266.91

ЛЮБОВЬ
КОТЕВА

Людмила ВОЖАТИЙ

15 сентябрь
1935 г.

В-во ЦК КП(б)У Коммунист

ЯК МИ ПРАЦЮЄМО З ЮНИМ ГЛЯДАЧЕМ

(З досвіду донецького педагогічного театру).

На практиці роботи нашого театру ми переконались, що для того щоб вистава була максимальною приступною для юного глядача, потрібна серйозна, глибоко продумана педагогічна робота з ним.

В якій би формі ця робота не відбувалась, ми завжди намагались працювати в тісному контакті з педагогами та піонервожатими.

Тепер, коли наша робота навколо вистави проходить не випадково, коли результати нашої роботи перестають бути нежданими, а цілком передбаченими, коли ми володіємо доволі цікавим досвідом—ми вважаємо можливим поділитись деякими думками—висновками з нашої роботи. Ми хотіли б обмінятись досвідом з іншими театрами для дітей та робітниками педагогічної справи.

Систематичну роботу з глядачем ми почали, готуючи виставу п'єси „Недоросль“ Фонвізіна. Театр уперше працював над класичним твором. На педагогічну частину цього театру покладалась відповідальність поглибленим попереднім розробленням матеріалів вистави підготувати глядача до сприйняття її.

Завданням тим складніше, що ми повинні подавати матеріал давніх часів, повинні розкрити соціальний зміст цієї класичної комедії і, з нашого погляду, донести до глядача.

Щодня ми бували в школі, розмовляли з піонерами

та школярами, педагогами, піонервожатими — глибоко знайомились з нашим глядачем.

Учні, здебільшого, мало знайомі з класичною літературою, з історією XVIII століття в Росії. Разом із школою ми оголосили похід за опанування культурної спадщини.

У розмовах з викладачами літератури та історії ми умовились, як розподілити підготовчу роботу до вистави: викладачі подають поглиблений матеріал, а ми ставимо театралізовану доповідь у школі.

З нашої доповіді ребята дізнаються про події, що відбувались 150 років тому, в царювання Катерини II, про кріпаків, поміщицький побут, про пісні, які співали дівчата в хороводах. Дізнаються про нелюдські знущання з кріпаків, про поміщицю Салтичиху, яка власноручно забивалася своїх кріпаків, про повстання Пугачова й інш.

Читця нашого тексту супроводять різні ілюстрації: художнє читання з драматизацією окремих сцен, музика, співи.

Часто траплялось, що після нашої подачі матеріалу учні вимагали від учителів хоч якоюсь мірою поживлявати викладання.

Зрозуміло, що наш театр почав обростати дитячим активом, з яким ми проводили додаткову роботу: розказували про автора, про вистави цієї п'єси в інших театрах, про артистів, які грали головні ролі

й інш.; режисер знайомив із своїм планом постановки цієї п'єси, з музикою, спеціально написаною для нашого театру.

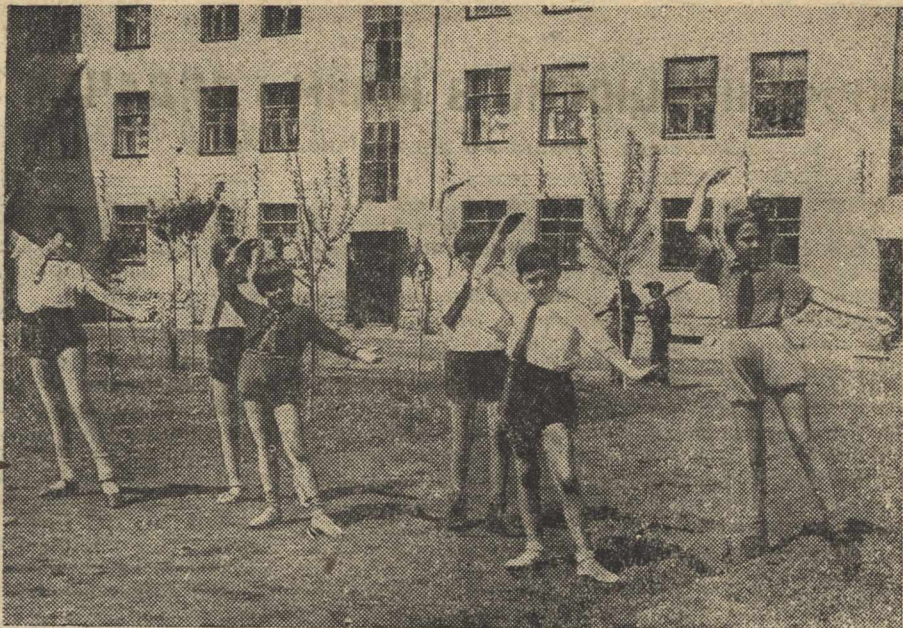
Наші активісти допомагали нам. Вони, наприклад, вивчили під керівництвом режисера інсценіровку, яку ми показали, готуючись до вистави.

...Маленькі арапчака піднімають завісу. На сцені Катерина II, читається присвячена їй ода. Арапчака танцюючи, піднімають і опускають завісу над картинами поміщицького побуту.

Співають дівчата — у хороводах, на роботі, за прядкою, в горі. Читаються вірші Некрасова про недолі. Пісні туги змінюються піснями погрози. Хор співає „Дубинушку“. Читець розказує про селянське повстання, читає маніфест Пугачова. Інсценізація кінчається словами Радіщева: „Настане день і людство... і т. д.“.

Готуючи виставу, ми використали таку форму роботи, як виставка. Наша виставка на тему „Недоросль“ була добре художньо оформлена. Розбивалась вона на такі відділи: 1) економічний і політичний лад Росії XVIII століття, 2) пугачовщина, 3) Фонвізін і його „Недоросль“, 4) сучасники Фонвізіна (Радічев і др.), 5) російські письменники проти кріпацтва (Некрасов, Салтиков-Шчедрін і др.).

Перед виставою, коли ми вважали, що підготовка

При жилбудкоопі ХПЗ (Харків) організовано дитячий фізкультурний майданчик.
На фото: Діти на майданчику.

глядача все ж недостатня, керівник театру виступав із промовою.

Другою цікавою роботою було готування вистави п'єси „Детство“. До цієї роботи ми поставилися з великою відповідальністю: треба було показати життя великої людини, а головне, живої людини. Показати те жахливе життя, умови, в яких жив великий пролетарський письменник М. Горький.

На шкільному літературному гуртку ми запропонували програму підготовки до вистави. Ребята повинні познайомитися з автобіографічними творами М. Горького. Познайомитися із творами інших письменників (Аксакова —

„Детство Багрова-внука“, Л. М. Толстого — „Детство, отрочество и юность“, Гаріна — „Детство Теме“ і др.).

До пророблення творів М. Горького („Детство“, „Мои университеты“, „В людях“ і др.) ми підійшли окремо: опрацювавши твори, призначили конкурс на дитяче оповідання про власне життя.

Ми запропонували провадити заняття так: 1) педагог робить вступну промову; 2) про дитинство Аксакова (за його твором) розповідає хтось із учнів. Далі відбувається обговорення твору.

Окреме заняття було присвячене дитинству М. Горького. Артисти читали театралізовану доповідь, а по-

тім діти виступили з оповіданнями про своє дитинство. Ось уривок із одного „Епізоду радісного життя“.

— Я сів відпочити. В цю хвилину я порівнюю моє життя, життя моїх товаришів з дитячими роками М. Горького. Для нас — і природа інша. Скільки радощів нам приносить зима. Скільки розваг. Ах, як ми любимо тебе, пухнатий сніг! Як ми любимо тебе, ковзкий лід! Як ми любимо тебе піонерська зима!

(М. Львов).

Робота над виставою „Детство“ викликала диспути з методичних питань: одні, наприклад, стояли за те, щоб до вистави юного глядача не готувати, нехай мовляв, висловлює безо-

середні враження; другі вважали, що підготовка є обов'язкова.

Досвід показав, що треба пристати до другої думки.

Дещо відмінною від попередніх робіт була підготовка до вистави „Коньок Горбунок“. Робота ускладнялась тим, що діти не знали казки, не могли розрізнити шкідливої казки від потрібної, хорошої.

Ми провели обслідування в багатьох школах, ставили доповіді про казку, рекомендували дітям кращі казки російських, українських і закордонних письменників.

За день-два перед виставою провели в школі читку казки Ершова „Коньок Горбунок“. Ребята з

дитячого активу, що чергують на виставі, збирають листовні відклики дітей на п'єсу, зарисовки окремих сценок тощо. Із зібраного матеріалу ми зробили альбом відкликів і малюнків.

Чому ми відступили, неначе, від наших попередніх поглядів на те, що масова робота під час вистави не потрібна? Тому, що ми проти всякого витівництва в антрактах, органічно не зв'язаного з виставою. Ми вважаємо, що це тільки відхилляє увагу дітей.

До вистави „Коньок Горбунок“, твору, який показує прекрасні зразки народної творчості, ми підібрали багато народних масових танків, пісень, отже,

наша масова робота в антрактах була органічно зв'язаною з виставою.

Ми тут розказали частину нашої роботи з юним глядачем. Всю роботу ми найщільніше пов'язуємо з масою наших піонерів та учнів.

Працюючи з глядачем навколо вистави, все більше й більше переконуєшся, які є величезні можливості для дальшого розвитку цієї справи,

Потрібно лише бажання, ентузіазм, щільний зв'язок з масою нашого глядача, пильна робота над дебором справжніх театральних засобів, а не штучних, вигаданих—і розвиткові театру юного глядача забезпечений широкий шлях.

Заводський ставок одне з любмих місць піонерів та школярів. Тут купаються, загорають, читають. Нещодавно піонери радіюфікували цей куток і зараз слухають радіо (с. Кагарлик).